

Ipari és kereskedelmi szakosztály ülése.

(1908 november hó 13-án.)

Jelen voltak Gaál Jenő dr. elnöke alatt: Bacher Emil, Bolla Mihály, Bujanovics Gyula, Csárdy Béla, Dénes Manó, Drucker Jenő dr., Elek Ernő, Engel Henrik, Emödy József, Förster Lajos, Gerlei Lajos, Horváth János dr., János-házy László, Károly Rezső, Keller Gyula, Kodolányi Antal, Koppély Géza, Kúszler Henrik, Lázár Pál, Loósy Adolf dr., Löhrer Andor, Melegh Béla, Nick Ede, Ország Robert, Propper Samu, Perczel Ferencz, Reusz Henrik, Salzer Lajos, Sigmond Elek dr., Szilágyi Gyula dr., Szilárd Ferencz dr., Vantsó Gyula dr.; a tisztviselők részéről Rubinek Gyula igazgató, Szilassy Zoltán szöv. titkár, Mutschenbacher Emil dr. s. titkár, Fabricius Endre és Kovácsy János ez. s. titkárok és Krolopp Hugó ipari szakosztályi titkár mint előadó. Távolmaradásukat kimentették: Seterényi József, Széchenyi Aladár gróf, Gelléri Mór, Ormándy János, K. Szabó Ferencz és Kosutány Tamás dr.

A szakosztály megalakulása.

Rubinek Gyula igazgató szívélyesen üdvözi a szakosztály megjelent tagjait akkor, amidőn a szakosztálynak ebben az évadban első ülésére megjelentek. Az egyesületi tanács előterjesztése alapján a szakosztály megalakulása tekintetben javaslatba hozza, hogy szíveskedjenek az elnökség ugyanazon tagjait újra megválasztani, akik már a múltban is ezen tiszttel betöltöttek. Ezen az alapon előül Gaál Jenő dr.-t, társ-elnökül pedig Bernát Istvánt és Bolla Mihályt ajánlja megválasztásra, akiket a szakosztály egyhangúlag újból megválaszt. Felkéri szülő Gaál Jenő dr.-t, hogy az elnöki széket elfoglalni szíveskedjék.

Gaál Jenő dr. maga és elnöktársai nevében megköszöni a kitüntető bizalmat és ismétli amit a szakosztály utolsó megalakulásakor mondott, hogy amennyire a szakosztálynak meglehetősen szűk körre szabott hatásköre megengedi, igyekezni fog az elnökség feladatának minél tökéletesebben megfelelni. A szakosztály megalakulásához tartozik a műszaki és üzemi bizottság megválasztása is. Javasolja, hogy a műszaki bizottság elnökévé az eddigi elnök, Bolla Mihály, tagjait pedig az eddigi tagok választassanak meg újra. (Helyeslés.) Az üzemi bizottság elnökévé szintén az eddigi elnököt, Reusz Henriket, tagjait pedig ugyancsak az eddigi tagokat ajánlja megválasztásra, akiket a szakosztály egyhangúlag újból megválaszt. Az ekként megalakult két bizottság tehát a következő tagokból áll: *műszaki bizottság* elnöke: Bolla Mihály; tagok: Blantz Jenő, Cserhádi Sándor, Förster Lajos, Hofherr Albert, János-házy László, Karkovány Ákos, Kerpely Kálmán, Köpöcsy Elemér, Kühne László, Lázár Pál, Loósy Adolf dr., Lindtner Sándor, Melegh Béla, Nick Ede, Ország Robert, Propper Samu, Raichl Károly, Rausch Aladár, Reusz Henrik, ifj. Spornon Pál, K. Szabó Ferencz, Vajda Ödön, Wolf Ernő; előadó: Krolopp Hugó; *üzemi bizottság* elnök: ráthonyi Reusz Henrik, tagok: Bantz Jenő, Emödy József, Förster Lajos, Hensch Árpád, Kerpely Kálmán, Koppély Géza, Kosutány Tamás dr., Nick Ede, Sierbán János, Szilágyi Gyula dr.; előadó: Krolopp Hugó. Ezzel az újra alakulás befejeztetett és elnök felkéri a két bizottság megválasztott tagjait a bizottságban való további buzgó működésre.

A szakosztály állami segélye.

Krolopp Hugó szakosztályi titkár bejelenti, hogy a földmívelési miniszter a szakosztálynak évente 2000 korona állami segélyt ad azval, hogy a szakosztály működéséről évenként beszámolni köteles s ha a miniszter ezt a működést

megfelelőnek találja, úgy a segély további 4 évre is folyósítani fogja. Öröndetes tudomásul szolgál.

Állásfoglalás a mértékhitelítésről szóló törvénynek a gazdákra sérelmes rendelkezési ügyében.

Krolopp Hugó előadó előterjeszti a szakosztálynak, hogy a mértékek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. évi V. t.-ez. rendelkezései a gazdákra nézve sok tekintetben súlyos és sérelmes intézkedéseket tartalmaznak. E törvény végrehajtása tárgyában a kereskedelemügyi miniszter egy rendeletet készült kiadni, miért is oly czélból, hogy a gazdákat lenyeges anyagi károsodástól megóvhassuk, ezen sérelmes rendelkezések ellen állást kell foglalnunk. Hogy miben állanak e sérelmek, az a következőkből tűnik ki:

A száraz anyagok mérésére szolgáló *ürmértékek*nél a tervezett rendelet milliméter-pontos-sággal kimondja, hogy a fémről készülték milyen nagy alsó és felső visszahajtással bírhatnak, a falvastagság milyen erős legyen, hogy csak egy drb lemezből forrasztandók, hány milliméter széles abroncs szögcselendő alsó szélre stb. A fából készült *ürmértékek*nél a rendelet milliméter-pontos-sággal meghatározza, a dongák vastagságát, az abroncsok vastagságát, szélességét, sőt a szögcselést is. Ugyancsak mm.-pontos-sággal állapították meg az *ürmértékek* belső átmérője és magassága az eltérés is, amely igen csekély. A rendelet kötelező teszi minden gazdára nézve azt, hogy minden gazda *ürmértékeit* a rendelet életbeléptetése után egy éven belül hitelítesíttetni köteles, utóbb pedig két-két évenként időszakos hitelítés alá köteles azokat bocsátani. Ha az *ürmértékek* nem felelnek meg a törvényes kívánalmaknak, nem hitelítesíthetnek, de azért a hitelítési díjat is kell fizetni. Ezek a díjak pedig nem is mondhatók csekélyeknek; pl. az 50 l. mértéknél 1 kor. 20 fillér, 20 l.-nél 80 fillér stb. Az időszakos hitelítésnél pedig aszerint, hogy hány lakossal bír az a község, amelyben a gazda lakik, változik a két évre szóló általános összeg. És pedig, ha 50.000-nél több lakossal bír a község, az általános összeg 12 kor., 10.000—50.000 lakosnál 10 korona stb. Hogy miért van ez az összeg a lakosság számához viszonyítva, azt nem tudjuk. A *mérlegeknél*, nevezetesen a gazdákat érdeklő körtés és hidmérlegeknél a rendelet számtalan pontban körülírja, hogy azok minő szerkezetűek lehetnek, de ez a gazdát kevésbé érdekli, mert átmeneti intézkedések vannak terbe véve, melyek szerint a körtés mérlegeknél 1910 december hó 31-én bezárólag, a hidmérlegeknél pedig 1914 december hó 31-ig bezárólag azok a mérlegszerkezetek is hitelítesíthetők, melyek a törvény életbeléptetése előtt forgalomban voltak. De már a hitelítési bélyegzés alkalmazása szerfelett sérelmes a gazdára nézve, mert ki lenne mondva, hogy a hordozható mérlegeknél a bélyegzés úgy állapítandó meg, hogy a bélyegzés megsértése nélkül a mérleg egyik helyről a másikra átvihető ne legyen. Ezzel a mérleg hordozhatósága illuzóriussá válik. A mérleg hitelítése szintén nagy anyagi megterhelést jelent a gazdára nézve, amennyiben pl. a körtés mérlegeknél 20 kgr. terhelhetőségig 1 korona, 50 kgr. terhelhetőségig 1 korona 10 fillér stb., a hidmérlegeknél 500 kgr. terhelhetőségig 4 korona, 1000 kgr. terhelhetőségig 5 korona, 3000 kgr. terhelhetőségig 8 korona, 7000 kgr. terhelhetőségig 15 korona s b. fizetendő. Ez az összeg fizetendő a mérleg elsős hitelítése alkalmával, tehát akkor, amikor a

rendelet életbelép. Ez annyival is inkább sok, mert az időszakos általános hitelítésnél a már említett általános összegben a hidmérlegek újbóli hitelítési díja nem foglaltatik benn, azokért az első hitelítési díjösszeg fele, de a 30 métermázsánál kisebb megterhelte ésüeknél legalább is 4 korona fizetendő. A *súlyoknál* a rendelet szintén igen precíz kívánalmakat támaszt s az első hitelítésnél elég magas díjakat állapít meg. Pl. a 20 kgr.-os súly hitelítése 40 fillér, 10 kgr.-osé 30 fillér stb. A *tejeskannáknál* a rendelet a kanna nyakának pontosan betartandó belső átmérőjét írja elő és pedig 2 literes és kisebb kannáknál 8 cm., 2 és fél literes és nagyobb kannáknál 10 cm., 20 literesnél nagyobbaknál 20 cm. kell hogy legyen a kanna nyakának átmérője. A tejeskannák ürtartalmában az első hitelítés alkalmával legfeljebb $\frac{1}{200}$ -ad rész, az időszakos hitelítéseknél legfeljebb $\frac{1}{150}$ -ed rész nagyságu eltérés engedhető meg és büntetendő oly tejeskannának a közforgalomban való használata, melynél az eltérés a szakályszerű ürtartalomtól nagyobb, mint $\frac{1}{100}$ -ad rész. Ezenkívül még hátra van a hitelítési díj, ami a kannáknál szintén igen magas, mert ezeknél az időszakos hitelítés ki van zárva, illetve ugyannannyiba kerül, mint az első. A *borospalackok*, ha szeszes folyadékokkal megtöltve mint zárt palackok kerülnek forgalomba, nem esnek hitelítési kötelezettség alá, de ki van mondva rájuk az, hogy a rendelet napjának életbeléptetésétől kezdve el nem távolítható módon az üvegen lévő szeszesital mennyiségét és a forgalombahozó fél nevét vagy védjegyét kell rájuk alkalmazni. Tehát 2 év múlva a pinceszegzadákknak palackkészletüket ily értelemben edzésekkal kellene ellátni, ami szintén sok pénzbe kerül. Ezek a díjak tehát a gazda nagy anyagi megterhelését jelentik, amely azonban még a következőkkel növekedik: *Az első hitelítésnél*, ha a gazda a mértékhitelítő központba beküldi az ő eszközeit, viseli azok szállítási költségeit, viseli a rizikót a törésekért és azután akár hitelítetik a mértékeit, akár nem, fizeti a magas hitelítési díjakat. Ha kihozatja a gazdaságba a hitelítési hivatalnokot, akkor a hitelítési díjakon kívül köteles megfizetni annak utiköltségét, a felszerelések szállítási díját és még 8 korona napidíjat.

Az időszakos hitelítésnél, tehát két év múlva a hitelítési hivatalnokok bizonyos vidéki központokba szállanak ki és idehozhatják el a gazda hitelítendő mértékeit vagy amennyiben ugyanott lakik, elhívhatják a hivatalnokot magához. Ez esetben a hitelítésért bizonyos általános összeg fizetendő, amely általános összeg annál nagyobb, minél nagyobb a község lakosainak száma. Ha a gazda ugyanabban a községben lakik, melyben a hitelítési hivatalnok működik, de azt kívánja, hogy a hitelítési hivatalnokot a majorjában keresse fel, a hitelítési díjakon kívül 6 korona pótdíjat fizet. Ha pedig az időszakos hitelítést olyankor kéri a gazda, amikor a hitelítési hivatalnok éppen körúton, a pótdíj helyett 8 korona napidíjat fizet a hivatalnoknak.

Ezekben tájékoztatta Krolopp H. előadó a szakosztályt a tervbevevett kormányintézkedésekről és ezek alapján javasolja, hogy *tiltakozzunk a legerélyesebben az ellen, hogy a gazda említett összes eszközei a hitelítési kényszernek legyenek alávetve, mert felesleges anyagi terhet ró a gazdára az, ha olyan eszközöket is hitelítesíttetni kénytelen, melyek segélyével egyes terményeknek mennyiségét, pl. súlyát saját tájékoztatására állapítja meg.* A kormányának az nagyon mindegy lehet, hogy az a mázsa, amelyen a gazda az abrakarmányt kiméri stb., vagy az az ür-

mérték, amelyivel a magtárból vetés alkalmával a vetőmagot kiméri stb., ha szálpontos-sággal bír-e vagy sem. Éppen azért azt kell követelnünk, hogy a gazdaságokban csakis az olyan mérések, halmazok és őrmentékek legyenek kötelező hitelesítési kényszernek alávetve, melyeken a gazda gabonát, állatot stb. vétel vagy eladás alkalmával megméri és vétessenek ki a hitelesítési kényszer alól és külön tábláival jelöltessenek meg azok a mérések és mértékek, amelyek a gazdának saját privát céljaira szükségesek s a közforgalomban nem szerepelnek.

A tejtejeskannánál javasolja szóló, hogy azok időszaki hitelesítési kényszernek alávetve ne legyenek, mert azokban a tej ugyem képezi eladás tárgyát.

A hordókra vonatkozólag a Magyar Szőlősgazdák Országos Egye. ülete előterjesztései alapján javasolja szóló, hogy kérjük a minisztertől, miszerint szállítassanak le a hitelesítési költségek, illetve díjak, a hivatkozott 30. §-ban állapították meg, a hordójelölés kötelezetté pedig csak a hordók javítása után álljon fenn. Ilyen értelemben kéri szóló a határozatot kimondani.

Dénes Manó, Gerlei Lajos, Rubinek Gyula, Löhrer Andor, Szilárd Gyula dr., elnök és előadó hozzászólásai után

Bolla Mihály indítványára a szakosztály elhatározta, hogy egy régebbi hitelesítési szöveg törvény áttanulmányozására és részletes megvitatására egy külön bizottságot küld ki, amely bizottság elnöke az elnökség, a szakosztály és a választmány megkerülésével sürgősen felterjeszti majd a kereskedelmi miniszterhez. Addig is sürgősen felír a kereskedelmi miniszterhez, hogy amíg ez az elaborátum el nem készül, addig tarisza teljesen függőben a tervezet végleges elkészítését. E bizottság tagjait megválasztották: Dénes Manó, Drucker Jenő dr., Gerlei Lajos, Kúszler Henrik, Perczel Ferencz, Krolopp Hugó előadó, Rouse Henrik elnök. A bizottság november hó 18-an, hétfőn d. u. 4 órakor tartja első ülését.

A földmivelésügyi miniszternek magyar gépiparpartoló intézkedései.

Krolopp Hugó előadó előterjeszti a szakosztálynak, hogy egy régebbi szakosztályi ülés határozatából kifolyólag az egyesület felterjesztést intézett a földmivelésügyi miniszterhez és a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyben statisztikai adatokkal bizonyította, hogy a magyar gazdaságszervelet, mellőzve a hazai beszerzési forrásokat, évente mintegy 13 millió korona értékű gazdasági gépet és eszközt szerez be külföldi cégeknek és arra kérte a földmivelésügyi minisztert, hogy utasítsa a gazdasági szaktanárokat és gazdasági egyesületeket, hogy előadásaikban a hazai gépipar támogatásának szükségességét hangoztassák s a fönnhatósága alá tartozó gazdaságokat, hogy hazai gyártmányú gépeket vegyenek. A vallás- és közoktatásügyi minisztert pedig arra kértük felterjesztésünkben, hogy utasítsa a gazdasági ismétlőiskolák tanítóit, hogy előadásaikban és a nép körében a hazai gépiparpartolásnak fontosságát és szükségességét hangoztassák. Bejelenté előadó a szakosztálynak, hogy ezen felterjesztésből kifolyólag a földmivelésügyi m. kir. miniszter körrendeletet intézett valamennyi gazdasági szaktanárhoz, valamennyi vármegyei és városi gazdasági egyesülethez és gazdasági akadémiához, azoktól valamennyi gazdasági akadémiához és földmivelésiskolához, amelyben nevezettek utasította, hogy arra buzdítsák a gazdákat, hogy csak hazai eredetű gépeket vásároljanak és világossítsák fel őket arról, hogy a hazai gépiparpartolásnak mellőzésével a szép fejlődésnek indult hazai ipar további sikeres fellendülését és felvirágzását mily nagy mértékben akadályozzák. A fönnhatósága alá tartozó gazdaságokat pedig utasította, hogy csak hazai gyártmányú gépeket és eszközöket szerezzenek be. Ajánlja a szakosztálynak szíves tudomásulvétel végett a földmivelésügyi minisz-

ternek ezen, a magyar gépiparpartolása érdekében kiadott rendeleteit.

Loósy Adolf dr. kéri a szakosztályt, hogy ezt az iparpartolási akciót terjessze ki olyképpen, hogy kérje fel a vidéki gazdasági egyesületeket, hogy ezek szíveskedjenek ennek a hazai gépiparpartolásnak propagálását a körjegyzők figyelmébe ajánlani, ami mindenestre nagyban hozzájárulna ennek az akciónak a sikeréhez.

Ország Róbert kéri az OMGE. et, hogy ugyanilyen értelmű felhívást intézzen a saját tagjaihoz is.

Garai Jenő dr. elnök figyelmébe ajánlja Országának, hogy a „Köztelek”-ben az egész szakosztályi tárgyalás lefolyásáról részletes tudósítást fog megjelenni és ebből a tudósításból tudomást szerez majd az egyesület minden tagja arról a kívánságról. Felesleges tehát az egyesület minden tagjához külön is ezt a felhívást intézni.

A földmivelésügyi miniszternek a hazai gépiparpartolás ügyében kiadott rendeletét a szakosztály örömdetes tudomásul vette.

Földmivelésügyi miniszter leirata a hazai komló minőségére vonatkozólag.

Krolopp Hugó előadó előterjeszti, hogy a szakosztály egy régebbi felterjesztésében arra kérte a kereskedelmi minisztert, hogy a hazai komlónak tarifáhs eredményeket biztosítson azért, mert ugyszólván kizárólag csak a külföldön értékesíthető s a belföldi sörgyarak aig vásárolják. Ezen ügy partolásra felkértük a földmivelésügyi minisztert is. E tarifáhs engedményeket azonban nem kaptuk meg. Időközben a földmivelésügyi miniszter megkereste a kereskedelmi minisztert s közbenjárását kérte, hogy a magyar komló a belföldi sörgyarak által felkarolassék. A keresk. miniszter felszólítására a Magyar Sörözők Egyesülete egy beadványban azt válaszolta, hogy a magyar sörgyarak ismételten tetek kísérletet a magyar komlóval, de az a jobb sörök készítésére alkalmaznak nem bizonyult. Már pedig a hazai gyárosoknak is jó söröket kell előállítani, hogy a külfölddel konkurrálni tudjanak, ehhez pedig saazi komlóra van szükségük. A Sörözők Egyesületének neze szerint az a körülmény, hogy a magyar komló Saazban értékesíthető, annak jósága mellett mitsem bizonyít, mert ott a magyar komlót a saazi komlóval való keverésre használják és így kerül be hozzánk is. Mindazonáltal igéri az egyesület, hogy a hazai sörgyarak figyelmét a magyar komlóra ismét fel fogja hívni.

A földmivelésügyi miniszter ezen beadványt azzal a megjegyzéssel teite át hozzánk, hogy a hazai komló ermesztés terén elsősorban nem a termés mennyiségének fokozására, hanem a minőség javítására kell törekedni. Előadó megjegyzi, hogy az újabb keletű komlóskerteknél a fajta helyes megválasztása következtében a minőség kifogástalan, már amennyire az éghajlat és a talajviszonyainktól kifogástalan lehet. A komlótermesztés terjesztésének mi sem vagyunk barátai, mert ha a külföldön jó a termés, mint pl. az idén, akkor a hazai komlók nincsenek ára. Kéri a leirat tudomásul vételét.

A szakosztály ilyen értelemben veszi tudomásul a leiratot.

A Magyar Vasművek és Gépgyárok Országos Egyesületének a végrehajtási novellára vonatkozó kifogásai.

Krolopp Hugó előadó előterjeszti a szakosztálynak, hogy a Magyar Vasművek és Gépgyárok Országos Egyesülete az igazságügyminiszterhez egy beadványt intézett, melyben a végrehajtási novellának rajuk nézve a litó ag sérelmes rendelkezései foglalkoznak, illetve ezek ellen állást foglalnak és ezen beadványuknak partolására kérték meg egyesületüket.

Felhozott sérelmeik a következők:

Tartanak tőle, hogy az áru részletileg teljesen pangani fog, mert olyan gazdáknál, kiknél a nyugtított hitel fedezésére biztos kifizetés nincsen, az

összeget telekkénytelenül kell betáblázniuk, mert a novella a hosszulejárati hitelt lehetetlenné teszi.

Sérelmesnek tartják, hogy a gazdálkodás folytatásához szükséges eszközök márczius 15-től november hó 15-ig a gazda rendelkezése alól el nem vonhatók és árverés alá nem bocsáthatók. Továbbá, hogy a közzétett árverési hirdetményben a végrehajtást szenvedő fél nevét nem szabad kitenni. És sérelmesnek tartják, hogy míg más márczius 15-től november 15-ig nem foglalható, a haszonbérbeadó a haszonbér erejéig ezen időben is foglaltathat, tehát a többi hitelezővel szemben különös kedvezményben részesül.

Azt állítják, hogy a törvény fenti intézkedései a gazdák részéről a rosszhiszemű eljárásnak tág teret nyitnak, mert a gyárosok nem tudják elnörizni, hogy ki szenvedett végrehajtást, ezenkívül pedig a nagyobb tulajmivető gépek, melyek a tulajdonjog fenntartásával adattak el, a jövőben a késedelmes fizető gazda által egy teljes időnyen át anélkül használhatók, hogy a gépgyáros őt ebben megakadályozhassa. Mivel pedig a gépgyáros a végrehajtást szenvedő nevét sem tudja igénykeresetét sem adhatja be. További panaszuk, hogy oly gépek jás esetében, mely a járulékok nélkül 100 koronát meg nem haladó p.összeg behajtására irányul, a végrehajtási időt-egyet a félperes fizeti, hogyha közbenjáró utján fogantatosított, vagy pedig hivatalból kell fogantatosítani, az alperes azonban semmi esete sem viselheti.

Javasolják, hogy legalább 300 korona értéket meghaladó gépek bármikor elarverezhetők és elvitelhetők legyenek s azt hiszik, hogy a novella 16. §-a, amely ezt letiltja, alpjában véve szintén ezt célozza, amennyiben csak „gazdasági eszközökről” tesz említést.

Ebben a kérdésben egyesületünk megkerdezte jogi szakértőjének Szilárd Ferencz dr. nak véleményét, aki az alitólagos sérelmekre vonatkozólag vé eményét a következőben foglalta össze: Javasolja, hogy jelentse ki az OMGE., hogy a Magyar Va művek és Gépgyárok Országos Egyesületének beadványával nem ért egyet és a kérelmet csallakozásával nem támogatja.

Javaslatát Szilárd dr. a következőkkel indokolja meg:

A végrehajtási novella 1908 szeptember hó 9-én lépett hatályba, tehát az azóta lefolyt két hónap nem elegendő idő a törvény jó vagy rossz hatásainak megállapítására. Tény, hogy a fizetőképés gazda viszonyait a novella nem érinti. Ahol pedig a hitelező egyedüli biztosítékát a gazda ingóságai képezték, ott a követeles úgy is bátran elvesztettnek tekinthető s ilyen helyen az előadó a novella hozzájárulása nélkül is károsodik vagy pedig úgy, mint eddig, a biztosítékának egyéb nemével, kezességgel vagy jelzalogi bekebelezéssel védi magát a károsodás ellen. Nem oszthatja azt a nézetet, hogy a novella a gazdák részéről a rosszhiszeműségnek tág teret nyithatna, mert a törvény világosan rendelkezik és visszaéléseknek kibuvót nem enged. A beadványnak a tulajdonjog fenntartásával kötött ügyetekre vonatkozó aggodalma jogi tévedésen alapszik, mert ez a maga értelmességében ezentul is fennmarad. A 16. § második bekezdése nem sérti a törvény előtti egyenlőséget, mert ez egyszerű folyamánya a haszonbérbeadó kivételes törvényes zálogjogának, tehát egy ősrégi intézménynek, melyet még a római jog korából örököltünk. A 16. § gazdasági eszközökről szól. Szilárd dr. is azt a nézetet valja, hogy ebbe a kategóriába a nagyobb értékű gazdasági gépek bele nem foglalhatók.

Ország Róbert a gépgyárosok egyesületének beadványához néhány kommentáló szót kíván fűzni. Mindenekelőtt köszönetet mond Szilárd doktornak kimerítő felvilágosításaiért, amelyek részben a gépgyárosok aggodalmait is eloszlatott k. Tény, hogy ez a törvény megszüetett anélkül, hogy az érdekeltek megérdeztettek volna. A gépgyárosok kérdézősködtek bíránál, ügyvédekél, de egyik sem tudott felvilágosítást adni, hanem mindegyik arra utalt, hogy majd

a praksz bevalni nem leh szisban dolgot e keresked összefág vel. Ma a gépek számítás koronát gyárosok ként hit ságu a a gépgy hitelezhe egy nagy be és e uzsoratur hogy ne egyesüle véve az fennáll a között, v

Csitár hivatkoz gára is a hogy a törvény Szóib ez hozás t törvény sen rag amelyet semmifé szakoszt nem a tő ter tekir

Emődő lásával, tási törv két érve sági társég nem újabb a keresz t mondott ország h kezeti h ban van utján ma Egyebek Szakvele

Szilár megmar mondott rezervál szelő sz rendelke mint edd végrehaj nem fizet vissz van, ho üdvös h lesznek alakítás mozgalozeteknek forsziroz gyárosok mozgalom

Loósy teszi, ho ügyi mi a végre küldetett köz köz Koppé átmeneti be anna akadály lépett, h lesz nek

lépni a szövetségbe. Ami a tervezet részleteit illeti, javasolja szóló, hogy tegyék azt át a műszaki bizottsághoz azzal, hogy ott dolgozzák át újból a Sporzon-féle tervezetet s mikor ez elkészül, terjesszék azt ide, mi szankezionáljuk, azután terjesszék a gépgyárosok a saját szövetségük elé s ott is szankezionálják. Akkor azután mi az igazgató-választmány útján közbenjárunk a kormány nál annak érdekében. Ami a külföldi gépek szerepeltetését illeti, azt szóló lehetetlennek tartja, hogy a kiállítások elzárkózzanak a külföldi gépek bemutatása elől, akár gyártatnak azok a belföldön, akár nem. Ez annyit jelentene, hogy a haladás elől elzárkózzunk. Hiába veszi meg a gazda azt a magyar gépet, ha amellet tönkre megy. Ez különben a gyárosoknak is előnyére válik, mert ha látják, hogy mit igényel e léran a gazda, hát igyekezzenek azt itthon gyártani. Annyit talán meg lehetne tenni, hogy bemutatásokat lehetne rendezni az ország különböző helyein a magyar ipar már bevált termékeinek bemutatása céljából, de ahol szabad versenyek vannak, ott feltétlenül érvényesülnie kell a jelentkezés tekintetében a teljes szabadságnak.

Propper Samu kérde a szakosztály gazda és gépgyáros tagjait, hogy kárára volt-e az az országnak, hogy szóló már 28 esztendő óta egy idegen gyármányt, a Sack-ekéket terjeszti Magyarországon.

A szakosztály Rubinek Gyula javaslatát fogadta el és elhatározta, hogy a gépgyárosok átiratát átteszi a műszaki bizottsághoz.

Jelentés a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségével felveendő közös tanácskozással ügyében.

Krolopp Hugó előadó bejelenti a szakosztálynak, hogy a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége átirat az egyesülethez, hogy az iparpártolási közös értekezletnek újból felvételét örömmel üdvözi. A szakosztály mult ülésén már elhatározatott, hogy a Gyáriparosok Országos Szövetségén kívül a Hingya, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, az Országos Központi Hitelszövetkezet, a Keresztény Szövetkezetek és az Országos Ipari egyesület is belevonás-ék ezekbe a tárgyalásokba. Kéri tehát előadó, hogy a szakosztály ezt a bejelentést tudomásul venni sziveskedjék s egyszersmind javasolja, hogy határozza el a szakosztály az üléseknek a szükséghez képest való felvételét.

A szakosztály a bejelentést helyeslőleg tudomásul veszi és az üléseknek a szükséghez képest való felvételét elhatározza.

Tanfolyam a termelők kioktatására hadseregellátási teendőkben.

Krolopp Hugó előadó előterjeszti a szakosztálynak, hogy a cs. kir. közös hadügyminiszter átirat a földmivélsügyi miniszterhez s jelezte, hogy a hadseregellátás teendőiben való kioktatásra szolgáló tanfolyamok, melyek a két miniszter között már régebbi tárgyalás tárgyát képezték, nézete szerint legcélszerűbben az élelmezési raktárak helyén volnának megtartandók. A földmivélsügyi miniszter az OMGE. véleményét kérte a tekintetben, hogy ha ilyen tanfolyamok rendeztetnének, kiknek közreműködésével tartassanak s mennyi költséget igényelnének.

Előadó azt javasolja, hogy már költségkimelés szempontjából is csak egy tanfolyam tartassék és pedig Budapesten, melybe meghivatnának mindazon gazdasági egyesületek és szövetkezetek, amelyek részben az élelmezési raktárakhoz közel fekszenek, részben a hadseregellátásban eddig is tényleg résztvettek. Az előadói tiszt két részre oszlanék, amennyiben a honvédelmi miniszter útján felkérnök Budapesten a katonai hadbiztosságot, hogy egy tisztviselőjét előadói minőségben kirendelje, aki az előirt szabályzatokat megismertetné; azonkívül pedig már sikerült megnyerni a tanfolyam előadójának Laehne Hugó országgyűlési képviselő urat is, aki a hadseregellátás teendőit még abból az időből, amikor mint az Arad-

megyei Gazdasági Egyesület igazgatója működött, praktikusan ismeri s mindenesetre a legjobban meg tudja magyarázni a követendő eljárást. Hallgató közöseg gyanánt megívni 13 gazdasági egyesület, illetve szövetkezet kiküldöttét javasolja előadó, akiknek egyenkint összes kiadásai fejében 100—100 koronát kérnék juttatni a földmivélsügyi minisztertől.

Horváth János dr. az Országos Központi Hitelszövetkezet nevében kijelenti, hogy az erkölcsileg támogatja ezt a tanfolyamot s annak idejében felhivatnak azok a szövetkezetek, ahol gabonarakta-ék vannak, hogy küdjenek ki erre a tanfolyamra egy-egy kiküldöttet. Javasolja, hogy gy korlati szempontból ezek a tanfolyamok valamely élelmezési raktárban tartassanak és pedig akár a közös hadseregében akár pedig a honvédségében.

Küszler Henrik kívánatosnak tartja, hogy a katonai rendeletek érthetőbb formában adassanak ki, hogy csakis az átvételi módozatokat tartalmazó füzet adassék ki s gazdának, katonaságnak egyaránt kötelessége legyen azt betartani. Kívánatosnak tartja továbbá, hogy a katonai hatóság gazdát vagy szövetkezetet 8 napon belül tájékoztassa beadott ajánlatának sorsa felől.

Pereszle Ferenc helyesli az előadó javaslatát bár ezeknek a tanfolyamoknak tartásától szóló sem vár valami nagy eredményt. Legcélszerűbbnek tartaná, ha ezeket az előadásokat maga az OMGE. tartaná, természetesen valamely élelmezési raktárban való demonstrációval.

Gaal Jenő dr. elnök kijelenti, hogy a szakosztály az előadó javaslata értelmében mondja ki a határozatot.

A száritott szeszmoslák kivitelének meggátolása.

Krolopp Hugó előadó felhívja a szakosztály figyelmét arra, hogy míg a szeszadóról szóló 1908. évi 28. t.-cz. 88. §-ában imperatívus ki van mondva az, hogy az ipari szeszgyarak, melyeknek ken ingene elvonatik, a hektoliterenkénti 65 koronás kártalanítást csak abban az esetben kaphatják meg, hogyha a szeszföldzék kikerülő moslákot vagy maguk hasznáják fel, vagy akár nyers, akár száritott állapotban hazai gazdaságoknak adják át, addig a pénzügyminiszternek folyó évi 98.549. számú körrendeletében, mely a szeszmoslák felhasználása iránt intézkedik, a 3. pontban az mondatik ki, hogy amennyiben a raktári évnegyed utolsó hónapjának első napjáig az eladást káró ipari szeszföldzénél hazai gazdaságnak külön közhírre teendő rendelkezésben meghatározott áron sem volna a szeszmoslák eladható, *el'en az esetben az ipari szeszföldze eladatlan moslák-mennyiségét azon évnegyedben tetszés szerinti értékesítheti* anélkül, hogy kártalanítása iránti igényét elvesztene. *E' annyit jelent, hogy a szeszmoslák mégis külföldre vihető, dacára annak, hogy a szentesített törvény ennek kivitelét a leg-határozottabban megtiltja, illetőleg a külföldre vivő gyárat kártalanításban nem részesíti.* Előadó ezen tényállás ismertetése után röviden rámutat ezen ügy előzményeire. Mikor a szeszadótörvény mint javaslat a pénzügyi bizottsághoz került, a pénzügyi bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy akár az állam váltja meg az ipari szeszgyáraktól a kontingens egy részét, akár ők maguk ajánlják fel megvételre, hl. ként 65 korona kárpótlásban fognak részesülni, de csakis akkor, ha a moslákot akár nyers, akár száraz állapotban hazai gazdaságoknak juttatják. A pénzügyi bizottságban ez volt a pénzügyminiszter álláspontja is és mégis, mikor a ház részleteiben tárgyalta a törvényjavaslatot s Halász képviselő a moslák-kivitel tilalom elejtése mellett szólalt fel, a pénzügyminiszter kijelentette, hogy nem ragaszkodik a tilalmat kimondó tóldáshoz, mert az ipari szeszgyáraktól biztosítékot nyert arra, hogy a szeszmoslák kivitelével fel fognak hagyni és biztosíté-

ket nyert arra is, hogy e szeszmoslák-nak tarifális kedvezmények nem fognak adatni. Szavazá-ra került a sor, ekkor azonban a pénzügyminisztert lesavazták. *Igy került a kivitel tilalom a törvénybe, mely azonban illuzóriussá válik abban a pillanatban, amint egy miniszteri rendelet a kivitt bizonyos fel-tét-lekhez köti.* Javasolja előadó, hogy a szakosztály ezen miniszteri intézkedés ellen állást foglaljon, mert az ország állattenyésztésére nézve mélyreható jelentőséggel bír az, hogy a szeszmoslák hazai gazdaságoknak jusszon, mert nagy veszteség az országra nézve, hogy ilyen fontos takarmány a külföldre vándoroljon, amely ha idehaza maradna, a többi abrakarmányok árára is szabályozólag hatna. Előadó kifejti, hogy nincsen 100 gazda Magyarországon, aki a száritott szeszmoslákot ismerné, annyira nincs ez bevezetve a hazai gazdaságokba, ami azonban nem jelenti azt, hogyha a gyárosok akarnák, azt ne lehetne nekik bevezetniök.

Szilágyi Gyula dr. mint technikus szól hozzá a kérdéshez. A pénzügyminiszter rendeletének van valami alapja, mert a szeszgyárosok mindent megtettek arra nézve, hogy a száritott szeszmoslák-ittthon értékesüljön. Ez annyival is inkább kívánatos, mert a száritott szeszmoslákban rendkívül sok mennyiségű káli- és foszforsavat, tehát tulajdonképpen trágyanyagot visünk ki. A szeszgyárosoknak ez a törekvése azonban eredményre nem vezetett. A helyzet ma az, hogy ezt a száritott szeszmoslákot itt-hon elhelyezni semmi körülmények között sem lehet. Ha a szeszgyárosok nem tudják idehaza értékesíteni a szeszmoslákot, akkor tényleg meg kell nekik adni az utat és a módot arra, hogy árujukat valamiképpen érvényesítsék. Kéri ennek az álláspontnak az elfogadását.

Elek Ernő a gazda szempontjából szól hozzá a kérdéshez és a lehető legellentétebb álláspontot foglalja el Szilágyi dr.-al szemben. Szóló határozottan károsnak tartaná a magyar mezőgazdaság szempontjából, ha a miniszter talán hatáskörén kívül álló rendeletet adna ki, mely a szeszmoslák-külföldre való kivitelét elősegítené. Szóló azt hissi, hogy ha a szeszmoslák-ára egész igazságosan vagy legalább az igazsághoz közelállóan állapítatnék meg, akkor a szeszmoslák-keltelezése Magyarországon biztosítva lesz, mert ma, midőn 5'80—5'80 koronás korpákkal kell számolnunk, akkor a 6'30 koronás szeszmoslák ár tényleg megfelelő. Kéri szóló a szakosztályt, hogy sziveskedjék ezt a lehető legszélesebb körben a gazdaközönség tudomására juttatni s akkor a szeszmoslák kivitelét elősegítő miniszteri intézkedés is feleslegessé fog válni. Ami magát a miniszteri rendeletet illeti, minthogy az sem a törvényhozás mindkét házának helyeslésevel nem találkozott, mezőgazdasági szempontból pedig feltétlenül elítélendő, az ellene való érelves állásfoglalást tartja szóló is indokoltnak.

Bujanovics Gyula is hozzájárul a rendelet ellen való tiltakozáshoz. A törvényhozás kifejezte a maga intencióját, hogy a szeszmoslák benn maradjon az országban és egyszersmind rekompenzációt adott az ipari szeszgyáraknak ezért a megszorításért. Tehát azt az eljárást, hogy egy miniszteri rendelet a törvényhozásnak törvényben kifejezett intencióját megsemmisítse, feltétlenül helytelennek tartja szóló és megjegyzi, hogy ebbe a gazdaközönség bele nem nyugodhat. Ha az ipari szeszgyárak igyekeznek megismertetni a magyar gazdakkal a száritott szeszmoslákot s az első időben erre talán áldozatot is hoznak, akkor nem kélli szóló, hogy a jövőben nem fog előállani az a helyzet, hogy Magyarországon a szeszmoslákot el-helyezni nem tudják.

Gaal Jenő dr. elnök a szakosztály határozataként kimondja, hogy a szakosztály előadó javaslatához hozzájárul, azt mindenben magáévá teszi és a választmányhoz átteszi. Ezzel az ülés véget ért.

